

Kommunens plan för räddningsinsats för OKQ8 AB, Lucernadepån, Västervik enligt 3 kap 6 § Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor

Bakgrund

OKQ8 AB omfattas genom sin hantering av kemikalier av lag (SFS 1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa skador till följd av kemikalieolyckor. Denna plan har upprättats av Räddningstjänsten i Västerviks kommun i samarbete med OKQ8 AB's depå i Västervik. Enligt gällande krav kommer planen att förnyas vart tredje år eller om större förändring i verksamheten sker. Innehållet övas praktiskt vart tredje år tillsammans med de aktörer som planen berör.

Planens syfte är att beskriva hur räddningstjänsten är planlagd, hur resurserna ska samordnas samt på vilket sätt allmänheten ska ges kunskap om vilka åtgärder de ska vidta och hur de varnas och informeras i händelse av en allvarlig kemikalieolycka vid anläggningen.

Värsta scenario

Ur ett personsäkerhetsperspektiv: Brand i cistern eller invallning kommer att få konsekvenser för depåpersonal samt närliggande företag på Lucerna. OKQ8 har en utrymningsplan som omfattar personal, fordon samt företag (Ostkustens petroleumservice) inom depåområdet, i utrymningsplanen finns fastställd uppsamlingsplats. Lucernahamnen med intilliggande företag evakueras med hjälp av polisen i händelse av västlig vind. Vid östlig, nordöstlig eller nordlig vind kan centrala Västervik samt Lysingsbadet påverkas av brandrök. I ett första läge kommer räddningstjänsten att se till att allmänheten varnas via VMA, med uppmaning att gå inomhus och stänga dörrar, fönster och ventilation. I ett senare läge kan det bli aktuellt att evakuera boende, framför allt på Lysingsbadet.

Räddningstjänstens åtgärder blir att i första hand kyla intilliggande cisterner vid cisternbrand och därefter samverka med SMC (Släckmedelscentralen-SMC AB i Stockholm) för släckning. Vid invallningsbrand kommer räddningstjänsten eventuellt att försöka släcka branden men SMC larmas omedelbart för att de skall kunna sättas in om branden skulle sprida sig till en cistern.

Ur ett miljöperspektiv: Utsläpp av oljeprodukter samt släckvatten vid en brand kan ske mot Tre Bröders sund som ligger sydväst om OKQ8's anläggning, vilket skulle få miljökonsekvenser i Skeppsbrofjärden samt Lucernafjärden. I Lucernahamnen finns en resurs med länsor som räddningstjänsten kan använda för att avgränsa ett utsläpp av oljeprodukt mot Tre bröders sund och Skeppsbrofjärden samt Lucernafjärden. Utsläppet kan sedan vallas in med ytterligare länsor och pumpas upp i samverkan med Kustbevakningen. (Se miljöinsatsplan, bilaga 1)

Larmplan

Vid ett larm om cistern- eller invallningsbrand vid OKQ8's anläggning larmas enligt följande:

Totalt kan minst 15 personer vara på plats inom ca 30 minuter från larm.

Första insats

| Typ av resurs | Fordon nr | Bemannning | Extra materiel |
|-----------------------------|-----------|--------------------|---|
| Släckbil | 4010 | 1 IL + 3 Bm heltid | Motorspruta |
| Släckbil | 4110 | 1 Bm Heltid | |
| Släckbil | 4020 | 1 SL | Motorspruta |
| Lastbil | 4160 | 1 Bm deltid | Slangkasett, skumlager vattenkanoner |
| Höjdfordon | 4030 | 1 Bm deltid | |
| Ledningsfordon | 4180 | 1 RCB | |
| Ambulans | | | |
| Polis | | | |
| VB Länsstyrelsen Kalmar län | | | |

Omedelbar förstärkning till brytpunkt

| Typ av resurs | Fordon nr | Bemannning | Extra materiel |
|---------------|-----------|-------------|----------------|
| Tankbil | 4340 | 2 Bm deltid | Motorspruta |
| Tankbil | 4740 | 2 Bm deltid | Motorspruta |
| Tankbil | 4540 | 2 Bm deltid | Motorspruta |
| *SMC | | | |

Ytterligare förstärkning

Det regionala ledningsfordonet H 800 med 2 personal från Oskarshamn kommer att larmas om det rör sig om en större händelse på OKQ8's anläggning. Likaså kommer en tidig kontakt med Kustbevakningen att tas för att höja beredskapen för att hantera utsläpp av förorenat släckvatten i Tre Bröders sund. Fridygnspersonal från både hel- och deltid kommer att kallas in. Ett antal befäl och dagtidspersonal från heltidsorganisationen utöver normal beredskap kommer att nyttjas i stabsarbete på huvudbrandstationen i Västervik.

* **SMC**

Oljebolagen i Sverige har bildat bolaget Släckmedelscentralen – SMC AB som förfogar över mobil utrustning för släckning av oljebränder. Genom avtal med räddningstjänsterna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall upprätthålls beredskap med specialutbildad personal. Totalt är cirka 200 brandmän utbildade. Övningar genomförs regelbundet varje år. All utrustning är mobil och kan transporteras med lastbil. Organisationen är avsedd att släcka eventuella bränder i på oljebolagens lagringsdepåer. Vid cistern eller invallningsbrand kommer Räddningschef i beredskap omgående att larma SMC Stockholm som har ca 4 timmars körtid till Västervik. Samtidigt kommer SMC Göteborg att försättas i beredskap för ytterligare förstärkning.

Insatsplan

I samverkan med OKQ8 har räddningstjänsten tagit fram insatsplaner för olika händelser, varav de mest utvecklade är för cistern- och invallningsbrand. Här framgår hur insatsen skall organiseras i det initiala skedet. Här finns även exakt information kring vilka typer av produkter som förvaras i vilka cisterner, samt uppgifter på cisternernas storlek och vilka resurser som behövs för att kyla respektive släcka en brand i dem. Bifogat finns även en sambandsplan som anger hur kommunikationen skall fungera vid en större insats på anläggningen. SMC har en för dem speciellt framtagen insatsplan som även innehåller vägbeskrivning till depån och brytpunkter, samt lämpliga platser för vattenupptag.

Samverkan

Räddningschef i beredskap kommer att bli räddningsledare och någon annan löser snarast av honom/henne som räddningschef i beredskap. Insatsledare kommer att bli skadeplatschef. Räddningsledaren och skadeplatschefen kommer att samverka löpande med depåchef från OKQ8, teamchef SMC, polisinsatschef, sjukvårdsledare, samt kustbevakning. Räddningsledaren kommer även att ha löpande kontakt med kommunens säkerhetssamordnare som sköter kontakter med den kommunala krisledningsgruppen. Vakthavande beslutsfattare på länsstyrelsen i Kalmar län larmas alltid direkt via SOS Alarm i Växjö och blir därigenom omgående informerad om en eventuell händelse på oljedepån.

Information till allmänhet och media

I Västerviks tätort finns tyfoner för att uppmärksamma allmänheten om att en olycka har inträffat, den s.k. VMA-signalen. Dessa startas på initiativ av räddningsledaren om större fara föreligger. Signalen kan startas antingen från SOS Alarm AB eller från räddningscentralen på räddningstjänsten i Västervik.

På begäran av räddningsledaren förmedlar SOS Alarm AB yrkandet om utsändning av Viktigt Meddelande till Allmänheten i radio och TV till jourhavande sändningsledare vid Sveriges Radio AB. Sändningsledaren vidareförmedlar begäran till Sveriges radios lokala kanaler, SVT:s kanaler, TV4 samt ett antal satellitsändande kanaler såsom TV3 och Kanal 5. Meddelandets innehåll bestäms av räddningsledaren och beskriver vilka åtgärder allmänheten skall vidta för att inte utsättas för fara.

Kommunens informationsenhet kommer löpande att få information som kan delges allmänheten på kommunens hemsida www.vastervik.se .

Inledningsvis hanterar räddningsledaren kontakter med media. Så fort som möjligt kommer en pressfunktion att inrättas från räddningstjänsten som har ansvaret för att media löpande får de uppgifter de behöver samt om möjligt tillträde till skadeplatsen.

Denna information delges alla berörda genom att informationen ständigt finns tillgänglig på kommunens hemsida,

www.vastervik.se , under Räddning Säkerhet

Västerviks kommun

Peter Helge
Tf Räddningschef

Bilaga 1

Miljöinsatsplan för OKQ8 AB, Lucernadepån, Västerviks kommun (bilaga till kommunens plan för räddningsinsats)

I händelse av större utsläpp till miljön från OK/Q8 Depån, anses följande två scenarier vara mest sannolika. Antingen hamnar utsläppet i havet mot Tre bröders sund eller blir det ett landbaserat utsläpp som kommer att röra sig mot hamnen. Möjligen skulle ett större utsläpp kunna orsaka utsläpp både till hav och land, vilket i så fall innebär att båda delarna av denna miljöinsatsplan initieras. Således bör de två antagna scenarierna till väldigt stor sannolikhet täcka in möjliga utsläpp av miljöfarliga vätskor på OK/Q8 Depån. Ovanstående antagande baseras på undersökning utförd av OK/Q8 samt kvalitativ analys av OK/Q8 tillsammans med räddningstjänsten. Miljöinsatsplanen delas upp i två delar, Utsläpp till Tre bröders sund och utsläpp på land mot hamnen.



Lucena oljedepå, sett från ovan

Utsläpp till Tre bröders sund:

I händelse av utsläpp till vattnet i Tre bröders sund kommer räddningstjänsten att försöka begränsa utsläppet till minsta möjliga område i Tre bröders sund. Vilket i huvudsak kommer att utföras med hjälp av kommunens oljelänsor.



Kartbild, schematisk bild (oljelänsorna representeras av röda prickar, fästpunkter av gul kvadrat)

Lämplig placering för oljelänsorna är i sydöstlig riktning dels bron över Tre bröders sund samt även vågbrytarna efter småbåtshamnen i sydlig riktning, se kartbild på nästkommande sida för schematisk illustration. Om möjlighet och behov finns sätts lämpligen dubbla länsor vid båda dessa fästpunkter eftersom det är mycket fördelaktigt med de korta avstånden.

I Nord/Nordvästlig riktning krävs en längre länsutdragning, här kommer räddningstjänsten att lägga oljelänsor rakt över sundet, från udden vid depån över till fastlandet, se kartbild ovan för illustration. Det är ungefär 200-300 meter över sundet beroende på hur oljelänsorna placeras. Exakt hur länsorna placeras beror på utsläppets omfattning och utbredning samt övriga yttre förutsättningar. På udden på Lucernaön finns fasta fästpunkter för oljelänsor, fästpunkten är gulmarkerad på kartbilden ovan, samt finns på bilden nedan.



Fästpunkter för oljelänsor på Lucernasidan

Vid behov av ytterligare fästpunkter har räddningstjänsten tillgång till materiel och utrustning för att skapa temporära fästpunkter.

Vid behov kan de oljelänsor som räddningstjänsten Västervik har att tillgå kompletteras med länsor från närliggande län. Även kustbevakningen har miljösaneringsresurser som kan rekvireras vid behov under räddningsinsats.

Förhärskande vindriktning (enligt uppgift från OK/Q8) i området verkar för att ett eventuellt utsläpp kommer att röra sig söderut. Detta är positivt då det som ovan nämnts i denna riktning finns två ytterst lämpliga fästpunkter för länsor, där det på ett relativt enkelt sätt är möjligt att lägga dubbla rader med länsor för att få en effektiv begränsning av utsläppet.

Bron över Tre bröders sund skulle vid behov vara en lämplig plats för att med hjälp av t ex en slamsugare sanera ett eventuellt utsläpp.

Utsläpp på land mot hamnen

I händelse av utsläpp på land som rör sig mot hamnen kommer en del, cirka 0,5 m³ att tas upp av den oljeavskiljare som finns installerad. Resterande del av utsläppet antas rinna ner mot hamnen i sydlig riktning. För att begränsa spridningen av utsläppet kan räddningstjänsten gräva diken/pumpgropar varifrån sanering kan ske. Detta är dock tids och resurskrävande och ingen optimal lösning. Fasta anordningar med invallningar eller vallar som styr ett eventuellt utsläpp till en i förväg förberedd pumpgrop är en bättre lösning. OK/Q8 undersöker möjligheten för att hitta en lösning på detta.

Vid ett större utsläpp som inte går att täta på ett snabbt och effektivt sätt kan återpumpning till annan cistern eller invallning vara ett alternativ, dock kan det innebära problem att hitta lämplig pumputrustning samt kontaminering av eventuellt befintligt cisterninnehåll. Operativt beslut i denna fråga tas vid behov av räddningsledaren i samråd med depåchefen.